

Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Öğrencilerin Matematik Dersine Karşı Tutumuna Etkisinin İncelenmesi*

Doğan YALÇIN¹

Öz

Bu çalışma ücretli öğretmenlik uygulamasının öğrencilerin matematik dersine karşı tutumuna etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, nitel yöntemin bir çeşidi olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, Turgutlu'da bir devlet okulunda öğrenim gören 20 öğrenci ile tabakalı amaçsal örnekleme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 20 öğrencinin 10' u matematik dersinde ortaokul öğrenimi süresince ücretli öğretmenlik uygulamasından dolayı öğretmen değişikliği yaşayan, diğer 10' u ücretli öğretmenlik uygulaması ile karşılaşmamış ve matematik dersinde daha önce öğretmen değişikliği yaşamayan öğrencilerden seçilmiştir. Yarı yapılandırılmış bir formda görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular öğrencilere yöneltilmiştir. Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; matematik dersinde daha önce ücretli öğretmenlik uygulamasıyla herhangi bir öğretmen değişikliği yaşamamış öğrencilerin tamamının bu durumdan memnun olduğu belirlenmiştir. Bu gruptaki öğrencilerde öğretmene alışma, bu durumun dersi sevmeyi olumlu etkilemesi, derste daha rahat söz alabilme ve kendilerini rahat hissetme davranışları tespit edilmiştir. Daha önce matematik dersinde ücretli öğretmenlik uygulaması ile iki veya daha fazla matematik öğretmeni değişikliği yaşamış öğrencilerde, bu durumun öğrenciyi dersi sevmesi bakımından olumsuz etkilediği, değişiklik durumunda derse ve öğretmene, aynı zamanda öğretmenin anlatış biçimine alışmanın zorlaştığı, her öğretmenin dersi iyi anlatamaması sebebiyle derse karşı ilgi kaybı yaşanabileceği sonuçlarına varılmıştır. Elde edilen bulguları açıklamak için öğrencilere verilen kodlar ile birlikte, gerektiğinde ifadeler bire bir aktarılarak bulgular desteklenmiştir. Çalışmanın sonunda da öneri olarak, ücretli öğretmenlik uygulamasının kaldırılarak yerine kadrolu atama yapılmasının matematik dersine ait tutumu olumluya çevirecek ardından da başarıyı getirecek bir adım olabileceği getirilebilir. Bu durumun mümkün olmadığı şartlarda da, ücretli öğretmenler, nitelik açısından yeterliler arasından görevlendirilmeli, sürekliliği sağlamak açısından en az birer yıl sözleşme yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler

Matematik,
Tutum,
Ücretli öğretmenlik
uygulaması,
Sık öğretmen değişikliği

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 21.01.2017

Kabul Tarihi: 28.01.2017

E-Yayın Tarihi: 28.04.2017

*Bu çalışma, 11-14 Mayıs 2016 tarihinde Muğla'da yapılan 15.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi (USOS 2016) sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, fvgrmdgn@hotmail.com

The Reflections from Wage School Teaching Practice on Middle School Students' Attitudes towards Maths Course

Abstract

The study aims to investigate the effect of wage school teaching on students' attitudes toward math course. In study, one of qualitative descriptive design was employed. The sample consists of students studying at a middle school where wage school teaching practice has been carried out in Turgutlu town, Manisa province. Students greatly come from families who have socio-economically at medium and low level. 20 students participated in study in which students was chosen using purposive sampling method. 20 student of 10 of whom math teachers has been no alteration and the remaining 10 students of whom math teachers have been changed in different times. The data were obtained with interviews performed using semi-structured questions and audio-record. having not experienced the teacher alteration, all students satisfy at this situation. In case of math teachers have not changed, students stated that they get accustomed to the teacher, this situation contributes to like math course; more express themselves, and feel more comfortable themselves. Students who have experienced the teacher alteration two time or more in math course stated that they were affected negatively in terms of liking math course. Also, In case of alteration, they pointed out that they have a difficulty in getting accustomed to different teaching styles changing from teacher to teacher, every teacher teaches well, and therefore, it reduces their interests in course. It has been recommended that the best effective practice is to cancel the wage school teaching teaching in order to preserve their continuity in education. Permanent school teachers should be employed instead of wage school teachers.

Keywords

Math,
Attitude,
Wage school teacher practice,
Frequent teacher alteration

Article Inf

Received: 21.01.2017
Accepted: 28.01.2017
Online Published: 28.04.2017

Giriş

Ücretli öğretmenlik, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çeşitli sebeplerle okullarda yeterli sayıda kadrolu öğretmen tahsis edilememesi sonucu ortaya çıkan, yükseköğretim mezunu olan kişilerden ders ücreti karşılığında öğretmen görevlendirilmesi esasına dayanan bir uygulamadır (Öztaş, 2010). Bu uygulama, her ne kadar öğretmen ihtiyacının karşılanması durumuna bir çözüm yolu olarak görülse de, gerek uygulama sürecinde yaşanan sıkıntılar (kura ile atama, branş dışı atama veya atama sürecinin gecikmesi vb), gerekse öğretmenlerin aynı eğitim öğretim yılı içerisinde kendi istekleri ile ayrılmaları veya Milli Eğitim Müdürlüklerinin başka bir öğretmen ataması gerçekleştirmeleri nedeniyle ayrılmaları sonucu süreklilik gösterememektedir. Bu gibi durumlar eğitim öğretim açısından ücretli öğretmenlik uygulamasının, özellikle eğitim sisteminin birincil hedefi olan program kazanımlarını öğrencilerce kavranması noktasında tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Doğan, Demir & Turan, 2013). Ayrıca ücretli öğretmenlerin alan dışı ya da yüksek okul mezunlarının arasından görevlendirildiği durumlarda sınıf içi öğrenme – öğretme sürecinde başta olmak üzere, pedagojik formasyon bilgilerinin ve sınıf içi tecrübe eksikliğinin sonucu olarak dersi sevdirememe, öğrencinin seviyesine inememe, iletişim sorunları yaşama ve öğretmeni dinlememe, ciddiye almama gibi durumları sıkça gözlenmiştir (Polat, 2013). Öte yandan ücretli öğretmenlerin istihdamında ise uygulamanın ekonomik ve özlük hakları boyutunda da bazı olumsuz şartlar mevcuttur. Ücretli öğretmenlerin sigortaları kadrolu öğretmen ayarında yatmamaktadır. Aldığı ücret, girdiği ders saatine göre verilmektedir yani bu anlamda geliri yaklaşık olarak kadrolu bir öğretmenle aynı işi yapsa dahi, kadrolu öğretmenin üçte biri kadardır (Öztaş, 2010). Bağlayıcılığı olan herhangi bir iş sözleşmesi yoktur. İsteddiği an ya da istendiği an görevi bırakabilir, bırakılabilir. Tüm bu olumsuzluklar söz konusuysen ücretli öğretmen gelecek kaygısı taşır, çalıştığı kurumlarda diğer öğretmenlerce tam anlamıyla kabul göremez ve kendini o kurumun kültürüne adapte edemeyebilir, aidiyet duygusu geliştiremeyebilir (Arslan, Sabah & Göksu 2006; Turan & Bozkurt, 2010; Öztaş

2010). Eğitimin önemli paydaşlarından olan veliler ve hatta (fark ettikleri takdirde) öğrenciler bile ücretli öğretmenleri 'gerçek öğretmen' gibi kabul etmemektedir (Doğan, Demir & Turan, 2013). Ücretli öğretmenlerin geçici olduğunu bilen veliler uygulamaya ve sık yaşanabilecek öğretmen değişimine karşı çıkmaktadır (Şahin, 2008; Torun 2010). Tüm bu sınıf dışı olumsuz etmenlerle birlikte sınıf içinde öğrenme-öğretme yaklaşımlarında da yaşanan sorunlar birleştiğinde, ücretli öğretmeni birçok sorun beklemektedir. Bu durum hem öğretmenin hem de öğrencinin motivasyonunu olumsuz etkiler (Doğan, Demir & Turan, 2013).

Bu duruma göre ücretli öğretmenler hangi derste görevlendirilirse görevlendirilsin sıkıntı yaşaması muhtemeldir. Ancak durum matematik dersi gibi birikimli ve süreklilik gerektiren bir ders için düşünüldüğünde, bu uygulamanın yarattığı sorunlar daha da vahim hale gelebilir. Çünkü dersin kendi içinde barındırdığı nitelik gereği, o dersin öğretmeni de yeterli donanımda olmalı ve süreklilik göstermelidir.

Baykul'a (2005) göre ülkemizde pek çok öğrenci, matematiği zor ve başarılması güç bir ders olarak görmektedir. Türkiye'de ortaokul kademesinde 8.sınıf düzeyinde yapılan merkezi sınav olan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG)'nın sonuçlarına bakıldığında bu durum elde edilen verilerle desteklenmektedir. TEOG Sınavında öğrenciler matematik dersi için 20 çoktan seçmeli soruyu yanıtlamakta, yanlış doğruyu götürmemekte, yapılan doğrular üzerinden her soruya 5 puan verilerek değerlendirme yapılmaktadır. Ülke genelinde 2015 yılında açıklanan veriye göre 2014-2015 eğitim-öğretim yılının 1. merkezi TEOG sınavında matematik dersi için 20 sorunun doğru sayılarının aritmetik ortalaması 7,6 olarak ölçülmüş, 100 üzerinden 38 puana tekabül eden bir veri elde edilmiştir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında yapılan 2. Dönem TEOG merkezi sınavında (27-28 Nisan 2016) matematik dersi Türkiye geneli ortalaması 42 puan iken, 2016-2017 eğitim-öğretim yılının ilk döneminde Kasım ayında yapılan Teog sonuçlarında, matematik dersi Türkiye geneli ortalamasında yine diğer derslere göre en düşük ders olarak 48 puanla ölçülmüştür. Bu sonuç da matematik dersine ait başarısızlığın bir göstergesidir. Matematik dersine ait başarısızlığın birçok sebebi olabilir. Bu sebeplerden en önemlilerinden biri öğrencilerin matematik dersine karşı geliştirdiği olumsuz tutumlardır. Tutum duyuşsal bir algı olup başarıyı etkiler (Aşkar, 1986; Baykul, 1990; Eldemir, 2006). Derse karşı olumsuz tutumların oluşmasına neden olan sebepler araştırılmalıdır. Bu sebeplerden bir tanesi de öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanamayan öğretim programlarıdır (Dursun & Dede, 2004). Ancak eski öğretim programlarına kıyasla, hazırlanan yeni öğretim programları, bilişsel ve duyuşsal açıdan yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenci tutumlarını da önemseyen sarmal bir anlayışla oluşturulmaktadır. Matematik dersinde kazanımlar 5. sınıfta öğrenilmeye başlanır ve 8. sınıfa kadar da aynı konudaki kazanımlar genişleyerek devam eder. Bu yüzden konuların hem bilişsel hem de duyuşsal anlamda kazandırılması hedeflenir. Yeni öğretim programında öğrencilerin dersi başarılarında duyuşsal bir faktör olan tutumların önemi fark edilmiştir. Bu yüzden de Milli Eğitim Bakanlığı 2013 yılında güncellenen öğretim programında tutumların önemine vurgu yapmıştır. Matematik öğretim programında amaçlar kısmında var olan şu ifade de bu yargıyı desteklemektedir:

"Öğrencilerin matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirmeleri, özgüven sahibi olmaları, matematiksel değerlere sahip olmaları ve öz düzenleme becerilerini kullanmaları önemlidir. Öğrencilerin matematiksel içerik ve becerilerindeki gelişmelerinin yanı sıra üretken eğilimlerinin geliştirilmesine de önem verilmelidir. Diğer bir deyişle, matematiği hissedilir, yararlı, uğraşmaya değer bir alan olarak görmeleri sağlanmalıdır. Bu çerçevede öğrencilerin matematikle ilgili duyuşsal gelişimleri, tutum, özgüven ve matematik kaygıları da dikkate alınmalıdır (Aktaran, Matematik Öğretim Programı, 2013)."

Öğrencilerin matematik dersine karşı olumlu tutum geliştirmesinde en önemli faktörlerden biri de o derse giren branş öğretmenleridir (Başer & Yavuz, 2003). Ancak ücretli öğretmen görevlendirilmesinin yapılabildiği en önemli derslerden biri de matematiktir. Matematik dersi gibi birikimli ilerleyen (yani öğrenilen bir konunun diğer konuya zemin olması niteliğindeki) ve süreklilik gerektiren bir derste, ücretli öğretmenlik uygulamasıyla sık öğretmen değiştirildiğinde öğrencinin dersi sevmemesi, öğretmene alıştığı anda yeniden değişiklik yaşanmasıyla derse karşı ilgisinin azalabileceği ve sonrasında derse karşı olumsuz tutum geliştirerek başarısızlığın ilk adımlarının yaşanmaya başlanabileceği öngörülebilir. Bu noktadan hareketle, ücretli öğretmenlik uygulamasının matematik dersinde öğrenci tarafından geliştirilebilecek olumsuz tutumlara etkisinin olup olmadığını

incelemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırma yapılırken ücretli öğretmenliğin etkisini araştırmak için, bu uygulamanın sonucu olan matematik dersinde sık öğretmen değişikliği yaşanmasının etkilerinin tespit edilip edilemeyeceği de alt problem olarak araştırılmıştır. Çünkü eğitimde süreklilik ve nitelik önem arz etmektedir. Bu bağlamda, literatür tarandığında, ücretli öğretmenlik uygulamasına dönük, genel kapsamlı sorunları (Öztaş, 2010; Doğan, Demir & Turan, 2013; Polat, 2013), ücretli öğretmenliklerin kurumlarına aidiyet duygusunu (Arslan, Sabah & Göksu, 2006; Turan & Bozkurt 2010; Öztaş 2010;), öğretmenlik istihdam biçimlerinin karşılaştırılması bağlamında kadrolu-ücretli öğretmeni farkını (Arslan, Sabah & Göksu, 2006), kadrolu-ücretli öğretmen karşılaşmasını örgütsel bağlılığa göre incelenmesini (Budak, 2009) ve ücretli öğretmenlere yönelik okul müdürünün ya da diğer öğretmenlerin görüşlerini inceleyen (Turan ve Bozkurt, 2010; Ögülmüş, Yıldırım & Aslan, 2013; Polat, 2013) çalışmalar mevcuttur. Ancak matematik dersine ait ücretli öğretmenliğin etkisini inceleyen bir çalışma henüz olmaması nedeniyle ve çalışmanın bu anlamda literatüre katkı sağlaması yönüyle çalışma önem taşımaktadır.

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve modeli, çalışma grubu, veri elde etmek için kullanılan araçlar ve bu araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntem ve teknikler, bu yöntem ve tekniklerden elde edilen verilerin yorumlanmasında izlenen yollar kapsamlı bir şekilde anlatılacaktır.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model araştırmaya konu olan olay ya da durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma biçimidir (Karasar, 2007). Çalışmada öğrencilerin matematik dersine karşı tutumlarında, ücretli öğretmenlik uygulamasının etkisinin olup olmadığını belirlemek ve eğer etkisi varsa da bunu detaylı olarak ortaya çıkarıp bu durumu betimleyebilmek için nitel yöntemin çeşidi olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Turgutlu ilçesinde bulunan devlet okulu statüsünde ücretli öğretmenlik uygulamasının yoğun olarak gerçekleştiği bir ortaokulda öğrenim gören öğrencilerden seçilmiştir. Buradaki amaç, ücretli öğretmenliğin etkisini net bir şekilde ortaya çıkarabilmektir. Okuldaki öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğu sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumu orta ve alt düzeyde ailelerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin de genel durumu bu şekildedir. Çalışma, 20 öğrencinin katılımıyla ve tabakalı amaçsal örnekleme yoluyla gerçekleştirilmiştir. 20 kişilik grubun 10 tanesinin daha önce ücretli öğretmenlik uygulaması ya da herhangi bir başka sebeple matematik öğretmeni değişmemiş, diğer 10 tanesinin farklı zamanlarda farklı sayılarda ücretli öğretmenlik uygulaması ile matematik öğretmeni değişmiştir. Çalışmada 20 öğrenci seçiminin yeterli görülmesinin nedeni, verilen yanıtların tekrarlanmasından ve benzer verilere ulaşılmasından dolayıdır. Araştırmada cinsiyet üzerine herhangi bir alt problem incelenmediğinden çalışma grubundaki öğrencilerin cinsiyet seçimi için herhangi bir eşitlik kriteri gözetilmemiştir (12 kız, 8 erkek öğrenci). Çalışma grubundaki öğrencilerin sınıf düzeyleri 6. , 7. ve 8.sınıf olarak değişmektedir. 8.sınıfa gelen bir öğrenci ortaokul hayatının son evresinde olduğu için bu sınıf düzeyinde ücretli öğretmenlik uygulaması ile öğretmen değişikliği yaşama ihtimali daha fazladır. Kaldı ki bu duruma ek olarak okulda, 8.sınıftaki öğrencilerin içinden ortaokul öğrenim hayatı süresince, matematik dersine aynı öğretmenle devam eden bir grup tespit edilememiştir. Ya ücretli öğretmenlik ile ilgili ya da kadrolu bir öğretmen değişikliği muhakkak yaşandığı belirlenmiştir. Bunun üzerine çalışmada, ücretli öğretmenlik etkileri belirlenmeye çalışıldığı için, daha önce dersine ücretli öğretmen görevlendirilen öğrencilerin olduğu farklı 8.sınıf şubelerinden oluşan toplam 10 kişi ile görüşme yapılmıştır. Diğer grup için ise, daha önce matematik dersine herhangi bir ücretli öğretmen görevlendirilmeyen ya da kadrolu olarak bile olsa değişiklik yaşamamış, hep aynı öğretmen ile devam etmiş öğrencilerin seçiminde 6. ve 7. sınıf düzeyinde belirlenen 10 öğrencinin görüşleri değerlendirilmiştir. Çalışmaya 5. sınıflardan herhangi bir öğrenci dâhil edilmemiştir. Bunun sebebi 5. sınıfların matematik dersine ücretli öğretmenin görevlendirilmediğinin bilinmesi, bu grubun öğretmen değişikliği yaşamamasıdır. Ayrıca 5.sınıfların sorulara verebilecekleri yanıtların 6. ve 7. sınıf öğrencilerine göre daha kısıtlı olabileceğinin düşünülmesidir. 8.sınıf düzeyindeki tüm sınıflar çoğunlukla ücretli öğretmenlik uygulaması ile kısmen de kadrolu öğretmenin

değişikliği ile karşı karşıya kaldığı için bu sınıf düzeyindeki öğrencilerin öğretmen değişikliği yaşamamış gruptan seçilmeleri mümkün olmamıştır. Bu kriterlere göre oluşturulan iki grubun matematik dersine karşı tutumları arasındaki farkın, ücretli öğretmenlik uygulamasının etkisi olan sık öğretmen değişikliğine bağlı olarak nasıl etkilendiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Görüşme soruları içerisinde öğrencilerin ‘ücretli öğretmenlik’ kavramını bilemeyebileceği düşünülerek, sorularda bu kavram tam adıyla sorulmamıştır. Ücretli öğretmenlikten kaynaklı yaşanabilecek sık öğretmen değişikliği üzerinden, bunun öğrenci tutumunda etkisine yönelik durumunu belirleyerek ve adım adım ilerleyerek görüşme yapılmıştır. Yani ‘ücretli öğretmenlik uygulamasının’ etkisi bu isim saklanılarak sorulmuştur. Bu şekilde görüşme sorularının hazırlanmasının bir diğer önemli nedeni de, halen kullanılan ücretli öğretmenlik uygulamasında görev alan öğretmenleri alenileştirerek rencide etmemek, damgalamamak ve öğrencilerin üzerinde kötü bir izlenim oluşmasına fırsat vermemek için sakınılmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken, daha önce matematik dersine ilişkin literatürde bulunan çalışmalar, tutum ölçekleri incelenmiş ve incelenen dokümanların çalışmaya uyarlanmasıyla çalışmada kullanılacak olan görüşme sorularının taslağı hazırlanmıştır. Ardından elde edilen taslak, alanında uzman başka bir akademisyene gösterilerek ve dönütlere göre gerekli düzenlemeler yapılarak veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Veri toplama aracında öğrencilere araştırılan konuya ilişkin açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Veri ölçme aracında yer alan sorulara birkaç tane örnek olarak:

“Bu zamana kadar matematik öğretmenin aynı yıl ya da dönem içinde değiştiği oldu mu?”

- *Olduysa kaç kez değişti?”*

“Öğretmenin sık değişmesi sende matematik dersine karşı ne gibi duygular oluşturdu? Özellikle dersi sevmeni, derse karşı ilgini nasıl etkiledi?”

“Elinizde tercih belirtme olanağı olsaydı, matematik öğretmenlerinin belli bir süre içinde değişmesini mi isterdiniz? Yoksa hiç değişmemesini mi? Hangi durumda dersi daha çok severdiniz, ilgi duyardınız?” verilebilir. Çalışmada önceden hazırlanan sorulara ek olarak, verilen yanıtlara göre farklı, takipçi sorularla (follow up questions) daha detaylı yanıtlar alınmaya çalışılmıştır.

Görüşme soruları hazırlandıktan sonra, görüşme yapılacak katılımcılar tespit edilmiştir. Ardından okul idaresi ile görüşülerek, öğrenciler için gerekli görüşme izinleri alınmıştır. Öğrenciler açısından da görüşme gönüllülük esasına dayandırılmıştır. Görüşmeler yapılmadan önce katılımcılara kişisel bilgilerin saklı tutulacağı ve gerektiğinde her katılımcı için ayrı bir rumuz kullanılacağı ifade edilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcılara ifade serbestliği tanınmış, görüşme sürelerine yönelik herhangi bir sınırlama yapılmamıştır. Böylece katılımcıların rahat, samimi ve doğru şekilde sorulara yanıt vermelerine olanak sağlanmaya özen gösterilmiştir. Görüşmeler ses kaydı yapılarak gerçekleştirilmiştir. Bir öğrenci ile görüşme yaklaşık olarak 3 ile 8 dakika arasında değişiklik gösteren bir zaman diliminde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde; ücretli öğretmenlik uygulamasının, öğrencilerin matematik dersine karşı olumsuz tutum geliştirmesine etkisini tespit etmek amacıyla betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde yapılan işlem temelde birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bunun için araştırmacı tümevarımcı analiz yapar. Tümevarımcı analizde önce içerik kodlanmakta sonra bu kodlardan kavramlara ve nihayet elde edilen kavramlardan temalara ulaşılmaktadır. Kodlama, içerikte yer alan anlamlı bölümlerin (bir sözcük, cümle, paragraf gibi) tespit edilmesidir. Kavram ise ulaşılan kodlara isim verilmesidir. İçerik analizinin son aşamasında ise Tema (Kategori) oluşturulmaktadır. Bu aşamada araştırmacı içerik analizinde elde ettiği kavramları belirli bir tema altında sınıflandırmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu tekniğe göre çalışmada önce öğrencilerle yapılan ses kayıtları sakın bir ortamda dinlenerek yazıya çevrilmiş, alınan yanıtlara göre anahtar kelimeler yardımıyla ‘kodlama’ yapılarak öğrencilerin yanıtlarındaki benzerlikler üst başlıklar altında gruplanmıştır. Tema için yapılan gruplamada öğrencilerin yanıtlarındaki birebir ya da benzer ifadeler tespit edilerek ve bu ifadelere sadık kalınarak

yorumlanmasıyla bulgular oluşturulmuştur. Ardından bu ifadeleri destekleyen öğrenci yanıtları yazılarak yorumların destek noktaları örneklendirilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşme sonucu elde edilen bulguları örneklendirmek için verilen ifadelerde rumuzlar kullanılmıştır. Rumuzları oluştururken aşağıda yer alan 1. grubun öğrencilerine ait yapılan görüşmelerde öğrenci sayısına istinaden (1.1, 1.2, ... 1.10'a kadar) numaralandırma yapılmıştır. Örneğin 1.1 diye numaralandırılmış öğrenci, 1. grubun 1.kişisini temsil etmektedir. Aynı sistem 2. grupta (2.1, 2.2, ... 2.10' a kadar) numara verilerek uygulanmıştır.

Veri analizi sonucunda, görüşme dökümlerinin nitel analizinde elde edilen bulgular şu şekildedir:

1- Matematik Dersinde Eğitim – Öğretim Süreci İçinde Öğretmen Değişikliği Yaşamamış Öğrencilerin Görüşleri:

Bu grupta görüşmeye katılan tüm öğrenciler durumdan memnundur. Öğrenciler, dersine süreç içinde aynı matematik öğretmenin girmesinin kendileri için olumlu olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğu dersi sevmelerinde en önemli faktörün öğretmen olduğunu, öğretmenin anlatış ve davranış biçimlerinin iyi olduğunda matematik dersini sevdiklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler, öğretmenin değişmediğinden dolayı; öğretmenin davranışlarına alıştıklarını ve bu yüzden derste kendilerini rahat ifade ettiklerini, söz almaktan çekinmediklerini söylemişlerdir.

Bu konuya ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları, 1.7 rumuzlu öğrenci : *“Öğretmenin değişmemesini avantaj olarak görüyorum. Çünkü bir öğretmenin anlatım biçimine alıştığında o öğretmenle devam etmek istersin.”* diyerek,

1.2 rumuzlu öğrenci: *“Öğretmenime alıştığım için değişmesini istemezdim.”* aynı öğrenci görüşmenin devamında öğretmenin kastederek: *“ Onun sesine, ses tonuna, konuların anlatışına alıştığım için değişmesini istemiyorum.”* şeklinde görüşlerini ifade etmektedir.

Öğrenciler, öğretmenin ders işleme stiline alıştıklarını ve bu yüzden dersi anlayabildiklerini belirtmişlerdir. Örnek ifade olarak öğrenci bu fikri, 1.5 rumuzlu öğrenci: *“Aynı öğretmen girdiği için daha çok aklımda kalıyor.”* diyerek belirtmiştir. Aynı öğrenci görüşmenin ilerleyen kısmında *“Seçmeli matematikte başka öğretmen derse girince insanın kafasında kalmıyor, kafa karışıklığı yaratıyor.”* şeklinde ifade ederek başka bir noktaya temas etmiştir. Bu yoruma göre öğrenciler normal matematik dersi ile seçmeli matematik dersi arasında bile öğretmen değişikliği yaşadığında ya önyargıyla baktığından ya da gerçekten “kafa karışıklığı” yaşadığından öğretmen değişikliğinden olumsuz anlamda etkilenmektedirler. Buradan hareketle, değişikliğin ücretli öğretmenlik uygulamasıyla rutin hale geldiğinde, öğrencilerin matematik dersine karşı tutumlarındaki olumsuz durumun gelinebileceği nokta yordanabilir.

Öğrenciler, aynı öğretmenle ders işlendiğinde derslerin eğlenceli geçtiğini, öğretmenlerinin şakalar yaparak ders anlattığını ve bu yüzden dersi sevdiklerini söylemişlerdir. Bu noktada da öğretmenin dersi sevdirmeye anlamında kullandığı dilin öğrenciler tarafından dersi sevmeye önemli bir etken olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerin görüşlerine örnek olarak 1.3 rumuzlu öğrenci:

“Öğretmenimiz güldürüyor, eğlendiriyor, dersi sevdiriyor bize.” diyerek başka öğrenciler de benzer cümlelerle öğretmenlerinin dersi eğlenceli işlediğini belirterek bu durumun dersi sevmelerini sağladığını ifade etmişlerdir.

Öğrencilere, ellerinde bir seçim imkânı olsa aynı matematik öğretmenin tüm ortaokul hayatı boyunca derslerine girmesinin mi yoksa zaman zaman değişiklik yaşanması durumunun mu daha iyi olacağı, matematik dersini hangi durumda daha çok sevecekleri sorusu yöneltildiğinde ise bu gruptaki öğrencilerin tümü aynı öğretmenin devam etmesini istediğini belirtmişlerdir. Bu bulguyu destekleyen açıklamaya örnek olarak, 1.9 takma isimli öğrencinin:

“Aynı öğretmenle devam ettiğimiz için derse ilgim çoğalıyor. Ama eğer öğretmen değişseydi bir şey anlayamazdık. Çünkü öğretmenlerin hepsi farklı anlatım biçiminde anlatıyor. O yüzden de bizim de kafamız karışır. O yüzden bir şey anlayamazdık.” ifadesi verilebilir.

2- Matematik Dersinde Eğitim - Öğretim Süreci Boyunca Ücretli Öğretmenlik Uygulamasından Dolayı İki Veya Daha Fazla Matematik Öğretmeni Değişikliği Yaşamış Öğrencilerin Görüşleri:

Görüşmeye katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu matematik dersinde sık öğretmen değişmesinden memnun olmadığını, öğretmen değişiminin dersi sevme ve ilgi duyma açısından kendilerini olumsuz etkilediğini söylemişlerdir. Bu durumun sebepleri sorulduğunda alınan yanıtların gruplandırılması sonucu öğrencilerin; öğretmen değişiminin derse karşı alışma sürecini zorlaştırdığı yönünde fikir belirttiği görülmüştür. Öğrencilerin öğretmen değişikliğinde en çok şikâyet ettiği şey öğretmene alışırken geçen süreçtir. Bu durumu görüşmeye katılan 2.2 rumuzlu öğrenci şöyle açıklamaktadır: *“Öğretmenin ses tonuna, dersi anlattığı şekil, biçime biz alışık olduğumuz için sürekli öğretmen değişikliği zor oluyor.”*

Bu konuda 2.4 rumuzlu öğrenci: *“Birisinin anlatışına alıştıktan sonra diğerinin anlatışına alışmak zor oluyor. Bu yüzden birçok eksiklik yaşıyabiliyoruz.”* diyerek,

2.6 rumuzlu öğrenci *“Ona gitsem o farklı anlatır, o farklı anlatır. Kafam karışır.”* şeklinde düşüncelerini ifade ederek,

2.3 rumuzlu öğrenci aynı durumu : *“Hocam siz mesela bir öğrencinizi tanursunuz, huyunu, suyunu bilirsiniz ama sürekli öğretmen değişirse, nereden bileceksiniz?”* diyerek olaya öğretmen ve öğrenci açısından da bakarak değerlendirmiştir.

Öğrencilerin dersi sevmesine ilişkin öğretmenin etkisine yönelik bir başka bulgu da öğretmenin dersi anlatış biçimi olduğu ve öğrencilerin öğretmenden iyi bir ders anlatımı bekledikleri yönündedir. Bu bulgu da birçok çok kez öğrenciler tarafından dile getirilmiştir. Öğrenciler genel olarak bu durumu : *“Dersi sevmem öğretmenin anlatışına bağlıdır.”* ya da *“Öğretmen sık değiştiğinde kayıplar olabiliyor. Bazıları kendini iyi ifade edemiyor (2.8 rumuzlu öğrenci)”* diyerek

2.3 rumuzlu öğrenci: *“Dersi sevmemde anlatış çok önemli. Benim için iyi anlatacak dersi.”* diyerek ve yine aynı öğrenci görüşmenin başka bir kısmında *“Mesela ben sizi daha yeni tanımaya başladım. 3 ay oldu. Bir öğretmen değişince başka bir öğretmeni tanımam lazım. Hem o öğretmenin anlatış tarzı bunlar çok etkiliyor.”* şeklinde ifade ederek yine “alışma” ve “anlatış tarzına” iç içe şekilde vurgu yapmıştır.

Bir öğretmen ile çok iyi ders işlenebiliyorken, diğer öğretmenin dersi hiç umursamadığı ve öğretmende bunu gözlemleyince öğrencilerin derse karşı ilgilerinin azaldığı yapılan görüşmelerde elde edilen başka bir durumdur. Bu duruma ait birkaç örnek: (2.4 rumuzlu öğrenci geçen yıl matematik dersine giren öğretmenin ücretli öğretmen olduğunu kendiliğinden söylüyor ve ifadesinde)

“Sınıfı susturmuyordu, önem vermiyordu, konu eksiği yaşamıştık geçen yıl.” Görüşmenin ilerleyen kısmında da *“Derse çok ilgi göstermemesi moralimi bozdu.”* ifadesi verilebilir. Öğretmenin dersi sahiplenmemesi öğrencilerce de gözlenebilir bir olgudur ve öğrenci de bundan tutum olarak etkilenmektedir. Örnek olarak verilen bu cümle bu yorumu destekler niteliktedir. Çalışmada aynı öğrencinin (2.4 rumuzlu) tespit edip görüşmede paylaştığı bir diğer önemli nokta, bu öğrenciye ücretli öğretmenliğin ne demek olduğunu bilip bilmediğinin sorulması üzerine öğrenci : *“Kadrolu olmayan, devletin atamadığı ancak 1 yıllık anlaşma imzalayarak öğretmenlik yaptığı durumlar”* diye tanımlayıp ve ardından ekleyerek *“Öğretmenimiz de öyle ifade etmişti zaten”* diyerek soruyu yanıtlamıştır. Burada açıklama gerektiren önemli bir durum vardır. O da ücretli öğretmenlerin sınıflarda ciddiye alınmakta zorlandığını bu yüzden 1 yıllık sözleşmem var diyerek bu durumu öğrenci gözü önünde caydırıcı kılmaya çalışarak öğrenciye minimum şekilde bu kaybı yansıtmak istediği yönündedir.

Ayrıca aynı öğretmen için 2.3 rumuzlu öğrencinin kullandığı ifade: *“Hocam geçen yıl... diye bir öğretmen vardı. O derse girdiği an biz sohbet falan ederdik. Sizin gibi sus falan demezdi. Otururdu orda. Çocuklar 100 sayfa küsuru açın, şu soruyu yazın derdi. Tahtaya çıkardı bir örnek yapardı, tamam bu. Bu ders sevilir mi hocam?”* diyerek dersi sevmeye öğretmenin ne kadar önemli olduğunu ve aynı zamanda sevmemede ücretli öğretmenlik uygulamasının doğrudan etkili olabileceği bir ifadeye ulaşılmıştır.

Dersi sevmek öğrencilerin büyük çoğunluğunun ortak düşüncesi olsa da birçoğu bu durumun öğretmeni sevmekle alakalı olduğunu söylemektedir. Bu başlık altında yatan açıklamalar için,

öğretmenin öğrencisiyle ders dışında ilgilenmesi, konuşması, sorularının çözmesi öğrencide öğretmeni ve dersi sevmesi anlamında olumlu etki yaratmaktadır.

Ayrıca bir başka öğrenci (2.6 rumuzlu) 5.sınıftan itibaren 7 tane matematik öğretmeni değiştirdiğini belirtmiştir. Bazı öğretmenlerini çok sevdiğini bu yüzden de dersi sevdiğini, ama anlayamadığı tartıştığı hocalarının da olduğunu ve bu durumda dersten nefret ettiği dönemler de olduğunu belirtmiştir. Bunu: “*Hocadan nefret ettim, dersten de nefret ettim.*” diye açıklamıştır.

2.5 rumuzlu öğrenci bu konuda: “*Öğretmenimi sevmesem dersi dinlemek istemiyorum. Bu başarısızlığa yol açıyor*” diyerek öğretmenin bir dersin sevilmesinde, dinlenmesinde ve dolayısıyla başarısında ne denli etkili olabileceğini vurgulamıştır. Dersi sevmeye matematiği anlamının önemine dikkat çeken öğrenciler bu anlamda başarıyı tatma duygusuna da değinmiştir. Bu durumu anlatan 2.7 rumuzlu öğrenci : “*Bir insanın dersi anlayabilmesi için dersi sevmesi gerekiyor.*” demiştir.

2.10 rumuzlu öğrenci: “*Matematik dersini anladığım için seviyorum.*” diyerek

2.3 rumuzlu öğrenci: “*Birisi bir şeyi bildiğinde, yapabildiğinde o dersi sever.*” diye belirterek dersi anlamının ve dersi sevmenin beraber gelişebilecek bir olgu olduğunu kendileri açısından belirtmişlerdir.

Öğrencilere ellerinde bir seçim imkânı olsa aynı matematik öğretmenin tüm ortaokul hayatı boyunca derslerine girmesinin mi yoksa zaman zaman değişiklik yaşanması durumunun mu daha iyi olacağı, matematik dersini hangi durumda daha çok sevecekleri sorulduğunda ise bu gruptaki 10 öğrenciden 7’ sinin, matematik öğretmenin sabit olmasını, değişmemesini istediği belirlenmiştir.

Bu konuda 2.2 rumuzlu öğrencinin yanıtı: “*Tüm ortaokul hayatım boyunca aynı kalsaydı daha çok severdim, kendimi derse daha bağlı hissedirdim.*” şeklindedir. Bu bağlamda bu yanıt, öğrencinin öğretmene karşı artan bağının derse karşı da olumlu bir geçişlilik yaratabileceğini yordama imkânı verebilir. Buradan hareketle denilebilir ki sık matematik öğretmeni değiştirmiş öğrenciler, bu durumdan olumsuz etkilenmişlerdir ve öğretmenlerinin çeşitli sebeplerden dolayı değişmesini istememektedirler.

Öğretmen değişikliğinin derse karşı ilgi ve sevmeye çok etkisi olmadığını düşünen bir öğrenci vardır. Ancak bu öğrencide yine de öğretmen değişikliği yaşamak istemediğini belirtmiştir. Bu noktadan bakıldığında da $7+1=8$ öğrenci derste öğretmen değişikliği yaşamak istememektedir denilebilir.

Ek olarak, öğretmen değişikliğinin derse karşı ilgi ve sevmeye olumlu etkisi olduğunu tüm grup içinde 2 öğrenci ifade etmiştir. Öğretmen değişikliğinin farklı anlatım tarzlarını görmek açısından olumlu olduğunu düşünmektedirler ve öğretmen değişikliği yaşamak istediklerini belirtmişlerdir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, ücretli öğretmenlerin sınıf içi eğitim öğretim durumlarında zaman zaman bilgi ve yaklaşım eksikliğinden, zaman zaman öğrenci gözünde süreklilik taşıma kaygısı nedeniyle sıkıntı yaşayabildikleri sonucuna varılmıştır. Bu durum Polat’ın (2013) çalışmasında elde ettiği, ücretli öğretmenlerin sınıf içinde ciddiye alınmama, dersinin dinlenmemesi gibi sorunlar yaşayabilmesi sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada tespit edilen ücretli öğretmenin öğrenciye 1 yıllık olmayan sözleşmesini varmış gibi anlatması, taşıdığı süreklilik kaygısının en net örneğidir.

Ayrıca öğretim sürecinde ücretli öğretmenlerin sık değişebilmesinden dolayı öğrencilerin yaşanan öğretmen değişikliği durumunda öğretmenin anlatış biçimine kolay alışamadığı, bu durumun dersi sevmelerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda literatürdeki başka bir çalışmada da Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan’ın (2013) araştırmasında okul müdürlerinin ücretli öğretmenlerin sık değişmesiyle ilgili belirttikleri rahatsızlıklar, eğitim öğretim sürecinde sıkıntı yarattığı yönünde elde ettiği sonuçlarla birbirini destekleyici benzerlikler taşımaktadır. Bu noktadan hareketle sık öğretmen değişikliği yaşanması sadece öğrencileri değil, eğitimin diğer paydaşlarını da rahatsız eden bir durum olarak göze çarpmaktadır. Benzer şekilde veliler de uygulamaya ve sık yaşanabilecek öğretmen değişimine karşı çıkmaktadır (Şahin, 2008; Torun 2010). Bu durumun ortaya çıkarttığı sonuç ise matematik dersi gibi birikimli ilerleyen bir derste, öğretmenin değişmesi öğrenciyi önce tutum olarak derse karşı geriletmesidir. Yaşanan değişiklik sonucu öğretmeni ile

anlaşamayabilen öğrenciler, dersi iyi ve verimli anlatamadığını düşündüğü durumlarda öğretmenlere olumsuz tutum geliştirmekte bu da süreçle beraber derse karşı da bitişiklik yaratarak dersi sevmemeye kadar varabilmektedir. İlerleyen süreçte öğrenci matematik dersinden uzaklaşmakta ve derse duyduğu ilgi azalmaktadır. Bu da öğrenci başarısını direkt olarak etkileyebilecek olumsuz bir durumdur. Bu noktada matematik dersinde öğretmen değişikliği yaşanması mümkün olduğunca söz konusu olmamalıdır. Kaldı ki ücretli öğretmenlik uygulaması bazı düşük sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel çevrelerde yaygın bir uygulama olabildiğinden, öğretmen değişikliği yaşanmasının bu yolla temeli atılmaktadır. Yani ücretli öğretmenlik uygulaması, sık öğretmen değişikliğine zemin hazırlamaktadır. Matematik dersi gibi de öğrencilerce zor görülen, sevilmeyen, önyargılı olunabilen, hem öğretmenin hem öğrencinin sürekliliğini gerektiren nitelikte bir derste ücretli öğretmenlik uygulaması öğrencilerin derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine neden olmaktadır.

Öte yandan dersine sürekli aynı matematik öğretmenlerinin girmesinden dolayı öğrenciler memnuniyet duymakta, öğretmene alıştıklarını, dersi sevdiklerini ve ellerinde imkân olsa matematik öğretmenlerinin hiç değişmemesini istediklerini belirtmektedirler. Bu anlamda ücretli öğretmenliğin bir sonucu olarak yaşanan öğretmen değişikliğinin öğrenciler tarafından olumsuz görülmesi ile süreç içinde aynı matematik öğretmeni ile devam eden grubun bu devamlılığı olumlu görmesi; bu iki farklı grubun görüşlerinin birbirini destekler nitelikte olduğunu göstermektedir.

Çalışmada matematik dersini anlamamanın, matematik dersini sevmeye önemli olduğu elde edilen diğer bir sonuçtur. Bu anlamda öğrencinin matematik dersine karşı yaşadığı olumsuz tutumları yok etmek için öğrencinin başarı duygusunu tatması önemlidir. Öğrenci, dersinde hangi davranışa karşı hangi tepkinin gelebileceğini kestirebildiği öğretmenlerin derslerinde kendini daha rahat ifade etmekte, daha çok derse katılmakta; kendine güveninin artmasına paralel olarak dersi de sevmektedir. Bu bağlamda öğretmenin ders işleme tarzı, alan bilgisini aktarma ve öğretmendeki pedagojik birikim ile iletişim önemlidir. Ücretli öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde yetersiz kalabildiği durumlar olmaktadır. Özellikle alan dışı bir görevlendirilme ile çalışan ücretli öğretmenler yetersizlikten de öte öğrenciye karşı bilgi ve yaklaşım eksikliği yaşayabilmektedir. Bu durumu da hisseden öğrenci derse ve öğretmene karşı kendini geri çekmekte, olumsuz tutum geliştirmektedir. Nihayetinde de derste başarısızlıkla sonuçlanacak bir süreç başlayabilmektedir.

Literatürde yer alan çalışmalarda bu durumu destekleyen başka araştırmalar da bulunmaktadır. Turan ve Bozkurt'un (2010) çalışmasında ücretli öğretmenlik uygulamasının öğretim sürecinde verimi düşürdüğünü; öğretmenlerin görüşlerine göre, ücretli öğretmenlerin öğretim süreci içinde kullandıkları strateji ve yöntemlerin yetersiz olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Polat (2013)'ün çalışmasında da ücretli öğretmenlerin zaman zaman öğrenciye nasıl yaklaşacağını bilememe ve pedagojik eksiklikleri sebebiyle sınıflarda sorun yaşayabildikleri sonucuna varılmıştır. Doğan, Demir ve Turan (2013)'in çalışmasında da benzer sonuçlar yer almaktadır. Bu çalışmada da elde edilen sonuçlar bu yönleriyle birbirini desteklemekte ve benzerlik taşımaktadır.

Öğrencilerin matematik dersinde yaşadığı başarısızlık birçok etmene bağlıdır. Bunun en önemlisi derse karşı geliştirdiği olumsuz tutumlardır. Derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine sebep olarak da öğretmen faktörü ön plana çıkmaktadır (Başer & Yavuz, 2003). Bu süreçte öğretmen faktörünün başarısızlıkta oluşabilecek etkisini en aza indirmek için öğretmenin donanımlı, derse ve alan bilgisine hâkim, öğrenciye yaklaşımı bilen ve süreklilik gösteren bir niteliği olması gerekir. Mevcut ücretli öğretmenlik sisteminde bu nitelikler ücretli öğretmende bütünsel anlamda görülmemektedir. Bu yüzden de matematik dersinde öğrencilerde temelde bilgi eksikliği yaratan bu durum yıllar sonra devam etmekte, öğrenci derse bir türlü adapte olamamaktadır. Çalışmada matematik dersinde yaşanabilecek başarısızlığın sebeplerinden biri olarak ücretli öğretmenlik uygulamasının önemli bir etken olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada sonuç olarak 2 nokta ön plana çıkmaktadır. Bunlar ücretli öğretmenlik uygulamasının getirisi olarak sınıf içi eğitim-öğretim durumunda yaşanan sorunlar ile uygulama sonucu sık öğretmen değişikliği yaşanmasından dolayı matematik dersine karşı öğrencinin derse karşı olumsuz tutum geliştirebilmesidir. Bu da döngüsel olarak ilerlediğinden başarısızlığa da yol açabilecek bir durumdur.

Eğitimde süreklilik, sınıf ortamını ve öğrencinin öğrenme biçimlerini tanıma gibi unsurlar başarıyı doğrudan etkileyen durumlar olduğu için, sık öğretmen değişikliği eğitim-öğretim süreci

içinde istenmeyen bir durumdur. Sürekliliği sağlama anlamında en etkili uygulama ücretli öğretmenliğin tamamen kaldırılması ile gerçekleştirilebilir. Görevlendirilen ücretli öğretmenlerin yerine kadrolu öğretmen ataması yapılmalıdır. Okul müdürleri ücretli öğretmenlerin sık değişmesinden, öğretmenler ise ücretli öğretmenlerin yeterli derece verim sağlayamadığından ve öğretim süreci içinde kullandıkları strateji ve yöntemlerin yetersiz olduğundan rahatsızlık duymaktadırlar. Veliler çocuklarının derslerine ücretli öğretmenlerin girmesini istememektedirler. Tüm bu alt sebepler birleştiğinde, görülmektedir ki eğitimin paydaşları olan kesimlerce de ücretli öğretmenlik uygulaması eğitimde istenmemektedir. Eğitimde sürekliliği ve verimi artırmak için uygulamanın kaldırılması normal bir öneriden çok, zorunluluk taşımaktadır, ihtiyaçtır. Ancak ülkenin ekonomik koşulları gereği uygulama hemen kaldırılmıyorsa, zorunluluktan uygulanıyorsa da dikkat edilmesi gereken bazı kriterlere göre ücretli öğretmenlik görevlendirilmesi yapılmalıdır. Bu anlamda uygulamanın revize edilmesi gereklidir.

Ücretli öğretmenlik uygulamasının revize edilmesi noktasında, ücretli öğretmenlerin donanımını arttırarak ve sık öğretmen değişikliğini engelleyerek görevlendirmeler yapılmalıdır. Ücretli öğretmenlerin özlük hakları düzeltilmeli, ekonomik ve manevi yönden durumları iyileştirilmelidir. Ücretli öğretmenlerin çalıştırılmasında, bakanlıkça bir minimum zaman süresi belirlenerek, görevlendirilmeler en başta, nitelikli ve kendi alanında yapılmalıdır. Atama ve görevlendirme planlamaları en az 1'er yıllık sözleşmelerle yapılmalı ve öğrencilerin duyuşsal özellikleri de dikkate alınmalıdır.

Kaynakça

- Arslan, H., Sabah, S. & Göksu, M. Z. (2006). İlköğretim okullarında çalışan ücretli öğretmenlerin verimliliklerinin araştırılması. *Eğitim Araştırmaları*, 6(24), 33-43.
- Aşkar, P.(1986). Matematik Dersine Yönelik Tutum Ölçen Likert Tipi Ölçeğin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim dergisi*, (11), 31-34.
- Başer, N. & Yavuz, G. (2003). Öğretmen adaylarının matematik dersine yönelik tutumları. *Matematikçiler Derneği Bilim Köşesi*.
- Baykul, Y. (1990). "İlkokul Beşinci Sınıftan Lise ve Dengi Okulların Son Sınıflarına kadar Matematik Ve Fen Derslerine Karşı Tutumda Görülen Değişmeler ve Öğrenci Seçme Sınavındaki Başarı İle İlişkili Olduğu Düşünülen Bazı Faktörler", ÖSYM Yayınları, Ankara.
- Baykul, Y. (2005). *İlköğretimde matematik öğretimi (1-5.Sınıflar İçin)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Budak, T. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları (Kocaeli ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, S., Demir, S.B. & Turan, N. (2013). Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume* 8(12), p. 371-390
- Dursun, D. & Dede, Y. (2004). Öğrencilerin Matematikte Başarısını Etkileyen Faktörler: Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri Bakımından. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 217-230
- Eldemir, H.H. (2006). *Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kaygısının bazı psiko-sosyal değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Karasar, N. (2007) , *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (17. Baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- MEB, *Ortaokul Matematik Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*, (2013) <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=215> Erişim Tarihi: 5 Kasım 2015 Pazar, 12:28:30
- Öğülmüş, K., Yıldırım, N. & Aslan, G. (2013). Ücretli Öğretmenlerin Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar ve Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Okul Yöneticilerince Değerlendirilmesi. *Elementary Education Online*, 12(4), 1086-1099.
- Öztaş, S. (2010). *Kadrolu, sözleşmeli ve ücretli statüye göre öğretmenlerin mesleki aidiyet duygusunun değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Polat, S. (2013). Ücretli Öğretmenlik İstihdamının Yarattığı Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 28, 67 – 88

- şahin, Ö. (2008) Yalancıkıtan öğretmenlik“ ve kadınlar/ Yeni liberal eğitim düzeninde yenilenmiş öğretmen istihdam rejimi”. (Ed.) E. A. Ateş & H. Çağlayan. *Eğitim ve bilim işkolunda çalışan kadınların sosyal hakları ve iş güvencesi*, Ankara: Eğitim-Sen Yayınları, s.68-96
- Teog Matematik Ölçmesi için verilen istatistiğin kaynağı: <http://www.ogretmenx.com/haberler/2015-teog-ders-ortalama-netleri-2015-teog-turkiye-ortaamasi-2014-teog-net-ortalamasi-2015-teog-net-ortalamasi-ingilizce-turkce-matematik-fen-ve-teknoloji-din-kulturu-inkilap-tarihi-h43108.html> Erişim Tarihi: 15 Kasım 2015 Pazar, 01:15:56 (2014-2015 yılının 2014 Kasım ayında uygulanan Teog Sınavı için)
- Teog Matematik Ölçmesi için verilen istatistiğin kaynağı: <http://www.kamupersoneli.net/egitim/2016-yili-teog-sinavlari-istatistikleri-yayimlandi-h5749.html> Erişim Tarihi: 21.01.2017 Cumartesi 18:06 (2015-2016 yılı Nisan ayında uygulanan 2. Teog Sınavı için)
- Teog Matematik Ölçmesi için verilen istatistiğin kaynağı: <http://www.ogretmenlersitesi.com/haber/20162017-1-donem-teog-ortalamalari-h35886.html> Erişim Tarihi: 21.01.2017 Cumartesi 18:07 (2016-2017 yılı Kasım ayında uygulanan 1. Teog Sınavı için)
- Torun, F. (2010). *Farklı statülerde çalışan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bakışları (Isparta ili örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- Turan, M. & Bozkurt, E. (2010). Ücretli öğretmenlik sistemine ilişkin öğretmen görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4),1543-1557, No: 1c0219
- Yıldırım, A. & şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.